

SNDT Arts and Commerce College for Women, Pune

**Constituent College of SNDT Women's University Mumbai
Maharshi Karve Vidya Vihar, Karve Road, Pune-411038.**

Reservation Policy

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
LAW AND JUDICIARY DEPARTMENT

MAHARASHTRA ACT NO. VIII OF 2004

THE MAHARASHTRA STATE PUBLIC SERVICES
(RESERVATION FOR SCHEDULED CASTES,
SCHEDULED TRIBES, DENOTIFIED TRIBES (*VIMUKTA
JATIS*), NOMADIC TRIBES, SPECIAL BACKWARD
CATEGORY AND OTHER BACKWARD CLASSES) ACT,
2001.

(As modified upto the 29th October 2012)

PRINTED IN INDIA BY THE MANAGER, GOVERNMENT CENTRAL PRESS, MUMBAI
AND PUBLISHED BY THE DIRECTOR, GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND
PUBLICATIONS, MAHARASHTRA STATE, MUMBAI 400 004

2012

[Price : Rs. 7.00]

**THE MAHARASHTRA STATE PUBLIC SERVICES
(RESERVATION FOR SCHEDULED CASTES,
SCHEDULED TRIBES, DE-NOTIFIED TRIBES
(VIMUKTA JATIS), NOMADIC TRIBES, SPECIAL
BACKWARD CATEGORY AND OTHER BACKWARD
CLASSES) ACT, 2001.**

CONTENTS

PREAMBLE.

SECTIONS.

1. Short title, extent and commencement.
2. Definitions.
3. Applicability.
4. Reservation and percentage.
5. Reservation in promotion.
6. Carrying forward of reserved vacancies.
7. Responsibility and powers of compliance of Act.
8. Penalty.
9. Powers to call for records.
10. Representation in selection committee.
11. Irregular appointments void.
12. Protection of action taken in good faith.
13. Power to make rules.
14. Provisions of this Act to be in addition to any other law for the time being in force.
15. Savings.
16. Power to remove difficulties.

2004 : Mah. VIII]

MAHARASHTRA ACT No. VIII OF 2004¹.

[THE MAHARASHTRA STATE PUBLIC SERVICES (RESERVATION FOR SCHEDULED CASTES, SCHEDULED TRIBES, DE-NOTIFIED TRIBES (*VIMUKTA JATIS*), NOMADIC TRIBES, SPECIAL BACKWARD CATEGORY AND OTHER BACKWARD CLASSES) ACT, 2001.]

(This Act received the assent of the Governor on the 20th January 2004 ; assent was first published in the *Maharashtra Government Gazette*, Part IV, on the 22nd January 2004.)

An Act to provide for the reservation of vacancies in a public services and posts in favour of the persons belonging to the Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatīs*), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes of Citizens and for matters connected therewith or incidental thereto.

WHEREAS it is expedient to provide for the reservation of vacancies in public services and posts in favour of the persons belonging to the Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatīs*), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes of Citizens and for matters connected therewith or incidental thereto ; it is hereby enacted in the Fifty-second Year of the Republic of India as follows :—

1. (1) This Act may be called the Maharashtra State Public Services (Reservation for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatīs*), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes) Act, 2001. Short title, extent and commencement.

(2) It shall extend to the whole of the State of Maharashtra.

(3) It shall come into force on such* date as the State Government may, by notification in the *Official Gazette*, appoint.

2. In this Act, unless the context otherwise requires,— Definitions.

(a) "appointing authority" in relation to public services and posts means the authority empowered to make appointment to such services or posts ;

(b) "De-notified Tribes (*Vimukta Jatīs*)" means the Tribes declared as such by the Government from time to time ;

(c) " establishment" means any office of the Government or of a local authority or statutory authority constituted under any Act of the State Legislature for the time being in force, or a University or a Company, a Corporation or a Co-operative Society in which share capital is held by the Government or any Government aided Institutions.

¹ For Statement of Objects and Reasons, see *Maharashtra Government Gazette*, dated the 20th July 2001, Extra-ordinary, Part V, page 326.

* 29th January 2004 vide G.N., General Administration Department, No. BCC.-2001/107/C.R. No. 64/2001/16-B, dated the 29th January 2004.

(GCP) H 779—2 (4,742—10-2012

2 *Maharashtra State Public Services (Reservation for [2004 : Mah. VIII
Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (Vimukta Jatis),
Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes) Act, 2001*

Explanation.—For the purposes of this clause the expression “ Government aided institutions ” shall also include institutions or industries which have been given either prior to coming into force of this Act or thereafter, aid in the form of Government land at concessional rates or any other monetary concessions by Government, or is recognised, licenced, supervised or controlled by Government ;

(d) " Government " means the Government of Maharashtra ;

(e) “ Group ' A ' , ' B ' , ' C ' or ' D ' ” means the posts falling within the Group ' A ' , ' B ' , ' C ' or ' D ' , as the case may be, as classified by Government by issuing general or special orders issued in this behalf, from time to time ;

(f) " Nomadic Tribes " means the Tribes wandering from place to place in search of their livelihood as declared by Government from time to time ;

(g) " Other Backward Classes " means any socially and educationally backward classes of citizens as declared by the Government and includes Other Backward Classes declared by the Government of India in relation to the State of Maharashtra ;

(h) " prescribed " means prescribed by rules framed by the Government under this Act ;

(i) " public services and posts " means the services and posts in connection with the affairs of the State and includes services and posts in,—

(i) a local authority ;

(ii) a co-operative society established under the Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960, in which Government is a shareholder. Mah. XXIV of 1961.

(iii) a Board or a Corporation or a statutory body established by or under a Central or a State Act which is owned and controlled by the Government or a Government Companies as defined in section 617 of the Companies Act, 1956 ; 1 of 1956.

(iv) an educational institution owned and controlled by the Government, which receives grant-in-aid from the Government including a university established by or under a Maharashtra Act ;

(v) any establishment ; and

(vi) respect of which reservation was applicable by Government orders on the date of commencement of this Act and which are not covered under sub-clauses (i) to (v) ;

2004 : Mah. VIII] Maharashtra State Public Services (Reservation for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (Vimukta Jatis), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes) Act, 2001 3

(j) "recruitment year" means the English calendar year during which the recruitment is actually made ;

(k) "reservation" means the reservation of post in the services for the members of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes;

(l) "Scheduled Castes " and " Scheduled Tribes " shall have the meanings, respectively assigned to them in the clauses (24) and (25) of Article 366 of the Constitution of India ;

(m) "Special Backward Category" means socially and educationally backward classes of citizens declared as a Special Backward Category by the Government.

3. (1) This Act shall apply to all the appointments made in public services and posts except,—

(a) the super specialised posts in Medical, Technical and Educational field ;

(b) the posts to be filled by transfer or deputation ;

(c) the temporary appointments of less than forty-five days duration ; and

(d) the posts which is single (isolated) in any cadre or grade.

(2) The State Government shall, while entering into or renewing an agreement with any establishment for the grant of any aid as provided in the explanation to clause (c) of section 2, incorporate a condition for compliance with the provisions of this Act, by such establishment.

4. (1) Unless otherwise provided by or under this Act, the posts reserved for the Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes shall not be filled in by the candidates not belonging to that caste, tribe, category or class for which the posts are reserved. Reservation and percentage.

(2) Subject to other provisions of this Act, there shall be posts reserved for the persons belonging to the Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes, at the stage of direct recruitment

H 779—2a

4 *Maharashtra State Public Services (Reservation for [2004 : Mah. VIII Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (Vimukta Jatis), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes) Act, 2001*

in public services and posts specified under clause (j) of section 2, as provided below :—

Description of Caste/Tribe/ Category/Class	Percentage of vacancies or seats to be reserved
(1) Scheduled Castes	.. 13 per cent.
(2) Scheduled Tribes	.. 7 per cent.
(3) De-notified Tribes (A)	.. 3 per cent.
(4) Nomadic Tribes (B)	.. 2.5 per cent.
(5) Nomadic Tribes (C)	.. 3.5 per cent.
(6) Nomadic Tribes (D)	.. 2 per cent.
(7) Special Backward Category	.. 2 per cent.
(8) Other Backward Classes	.. 19 per cent.
Total . .	52 per cent :

Provided that, Government may, by an order in the *Official Gazette*, provide that the percentage of reservation for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Special Backward Categories and Other Backward Classes, in all posts, shall be on the basis of latest census record of population of the,—

(i) State, in the case of State cadre posts, and

(ii) concerned district, in the case of district cadre posts :

Provided further that, the principle of " Creamy Layer" shall be applicable to all categories mentioned above except Scheduled Castes and Scheduled Tribes.

Explanation I.—For the purposes of this sub-section, the expressions " De-notified Tribes (A) ", " Nomadic Tribes (B)", " Nomadic Tribes (C) " and " Nomadic Tribes (D)" shall mean such Tribes or sub-Tribes, declared by Government, by general or special orders issued in this behalf, from time to time, to be "the De-notified Tribes (A)", "Nomadic Tribes (B)", " Nomadic Tribes (C)" and " Nomadic Tribes (D)".

Explanation II.—For the purposes of this sub-section, the expression " Creamy Layer" means the persons falling in the category of " Creamy Layer" as declared by Government in the Social Justice, Cultural Affairs and Sports Department by general or special orders issued in this behalf, from time to time :

2004 : Mah. VIII] Maharashtra State Public Services (Reservation for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (Vimukta Jatis), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes) Act, 2001

5

Provided also that, if on the date of coming into force of this Act, if any additional reservation is in force for the Scheduled Tribes in Thane, Nashik, Dhule, Nandurbar, Raigad, Yavatmal, Chandrapur and Gadchiroli districts for direct recruitment in Groups C and D posts, under any Government orders, such reservation shall continue to be in force till such orders are modified or revoked.

(3) The reservation specified for the categories mentioned at serial numbers (3) to (6) (both inclusive) in the table under sub-section (2) shall be inter transferable. If suitable candidates for the posts reserved for any of the said categories are not available in the same recruitment year, the posts shall be filled by appointing suitable candidates from any of the other said categories.

(4) In all posts at the divisional level or district level the percentage of reservation occurring in a recruitment year in such categories of Group-C and Group-D posts as may be notified by the Government in this behalf, shall be maintained at such divisional or district level only.

5. (1) The reservation in promotion shall be at all stages of promotions. Reservation in promotion.

(2) On the date of coming into force of this Act, if any Government orders providing for reservation for any posts to be filled by promotion, are in force, the same shall continue to be in force unless modified or revoked, by Government.

6. (1) If in respect of any recruitment year, any vacancy reserved for any category of persons under sub-section (2) of section 4 remains unfilled, such vacancy shall be carried forward upto five years in case of direct recruitment and three years in case of promotion : Carrying forward of reserved vacancies.

Provided that, on the date of commencement of this Act, if any Government order regarding filling up the posts, in case of non availability of Backward Class candidates are in force, such Government orders shall continue to be in force unless modified or revoked, by Government.

(2) When a vacancy is carried forward as provided in sub-section (1) it shall not be counted against the quota of the vacancies reserved for the concerned category of persons for the recruitment year to which it is carried forward :

Provided that, the appointing authority may, at any time undertake a special recruitment drive to fill up such unfilled vacancies and if such vacancies remain unfilled even after such special recruitment drive then, it shall be filled up in the manner prescribed by Government.

6 *Maharashtra State Public Services (Reservation for [2004 : Mah. VIII
Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (Vimukta Jatis), Nomadic
Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes) Act, 2001*

Responsibility and powers of compliance of Act. **7.** (1) The Government may, by order in writing, entrust upon every appointing authority or any officer under such authority, with the responsibility of ensuring the compliance with the provisions of this Act.

(2) The Government may, in the like manner, invest the appointing authority or officer referred to in sub-section (1), with such powers or authority as may be necessary for such authority or officer to effectively discharge such duty assigned to such authority or officer, under sub-section (1).

Penalty. **8.** (1) Any appointing authority or officer or employee entrusted with the duty or responsibility under sub-section (1) of section 7 who willfully acts in a manner intended to contravene or defeat the purposes of this Act shall, on conviction, be punished with imprisonment for a term which may extend to ninety days or fine which may extend to five thousand rupees, or with both.

(2) No court shall take cognizance of an offence punishable under this section except with the previous sanction of the Government or officer authorized in this behalf by the Government.

Powers to call for records. **9.** When it comes to the notice of the Government or is brought to its notice, that, any person belonging to any of the categories specified in sub-section (2) of section 4 is adversely affected, on account of non-compliance with the provisions of this Act or the rules made thereunder or the Government orders in this behalf, by any appointing authority, it may call for such records and pass such appropriate order as deemed fit.

Representation in selection committee. **10.** (1) The Government may, by order, provide for nomination of officers belonging to Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes in the selections, screening and departmental promotion committee for the purpose of selecting persons for appointment or promotions, as the case may be, to public services and posts.

(2) The Government may, by order, grant such concession in respect of fees for any competitive examination or such other similar examinations or interviews, and relaxation in upper age limit as it may be considered necessary in favour of the categories of persons specified in sub-section (2) of section 4.

(3) The Government orders in force on the date of the commencement of this Act, in respect of concessions and relaxation including concession in fees for any competitive examinations or such other similar examinations or interview and relaxation in the upper age limit shall continue to be applicable, unless modified or revoked, by Government.

Irregular appointments void. **11.** Any appointments made, in contravention of the provisions of this Act shall be void.

Protection of action taken in good faith. **12.** No suit, prosecution or other legal proceedings shall lie against any authority or person for anything done or purported to have been done in good faith in pursuance of the provisions of this Act or the rules made thereunder.

2004 : Mah. VIII] Maharashtra State Public Services (Reservation for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (Vimukta Jatis), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes) Act, 2001 7

13. (1) The Government may, by notification in the *Official Gazette*, make rules to carry out the purposes of this Act. Power to make rules.

(2) Every rule made under this Act shall be laid, as soon as may be, after it is made, before each House of the State Legislature, while it is in session for a total period of thirty days, which may be comprised in one session or in two or more successive sessions, and if, before the expiry of the session in which it is so laid or the session immediately following, both Houses agree in making any modification in rule or both Houses agree that the rule should not be made, and notify their decision to that effect in the *Official Gazette*, the rule shall, from the date of publication of such decision in the *Official Gazette*, have effect only in such modified form or be of no effect, as the case may be; so, however, that any such modification or annulment shall be without prejudice to the validity of anything previously done or omitted to be done under that rule.

14. The provisions of this Act shall be in addition to and not in derogation of the provisions contained in any other Act, for the time being in force. Provisions of this Act to be in addition to any other law for the time being in force.

15. The provisions of this Act shall not apply to cases in which selection process has already been initiated before the commencement of this Act, and such cases shall be dealt with in accordance with the provisions of law and Government orders as they stood before such commencement. Savings.

Explanation.—For the purposes of this section, the selection process shall be deemed to have been initiated where, under the relevant service rules,—

(i) recruitment is to be made on the basis of written test or interview only, and such written test or the interview, as the case may be, has started, or

(ii) recruitment is to be made on the basis of both, the written test and interview and such written test has started.

16. (1) If any difficulty arises in giving effect to the provisions of this Act, the Government may, on occasion arises, by an order published in the *Official Gazette*, do anything not inconsistent with the provisions of this Act, which appears to it to be necessary or expedient for removing the difficulty : Power to remove difficulties.

Provided that, no such order shall be made after the expiry of a period of two years from the date of commencement of this Act.

(2) Every order made under this section shall be laid, as soon as may be, after it is made, before each House of the State Legislature.

**Maharashtra Government Publication
can be obtained from—**

- **THE DIRECTOR**
GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION
MAHARASHTRA STATE
Netaji Subhash Road,
MUMBAI 400 004.
Phone : 022 - 23632693, 23630695,
23631148, 23634049
- **THE MANAGER**
GOVERNMENT PHOTOZINCO PRESS AND BOOK DEPOT
Photozinco Press Area, Near G.P.O.,
PUNE 411 001.
Phone : 020 - 26125808, 26124759
- **THE MANAGER**
GOVERNMENT PRESS AND BOOK DEPOT
Civil Lines,
NAGPUR 440 001.
Phone : 0712 - 2562615
- **THE ASSTT. DIRECTOR**
GOVERNMENT STATIONERY, STORE AND BOOK DEPOT
Shaha Ganj, Near Gandhi Chowk,
AURANGABAD 431 001.
Phone : 0240 - 2331468, 2331525
- **THE MANAGER**
GOVERNMENT PRESS AND STATIONERY STORE
Tarabai Park,
KOLHAPUR 416 003.
Phone : 0231-2650395, 2650402

AND THE RECOGNISED BOOKSELLERS

S.N.D.T. Arts and Commerce College for Women

Estd. : 5 July 1916

Constituent College of S.N.D.T. Women's University Mumbai

Maharshi Karve Vidya Vihar, Karve Road, Pune - 411 038.

Phone : 020-25431153 • E-mail : sndtartspune@gmail.com • Website : www.sndtarts.ac.in

Date :- 18/07/2019

Government of Maharashtra Reservation Resolution

Description of Caste/Tribe/Category/Class	Percentage of Vacancies or Seats to be reserved
1. Scheduled Castes (SC)	13%
2. Scheduled Tribes (ST)	7%
3. De-notified(Vimukta) Tribes (VJ-A)	3%
4. Nomadic Tribes (NT-B)	2.5%
5. Nomadic Tribes (NT-C)	3.5%
6. Nomadic Tribes (NT-D)	2%
7. Special Backward Class (SBC)	2%
8. Other Backward Class (OBC)	19%
9. Socially and Educationally Backward Class (SEBC)	16%
10. Economically Weaker Section (EWS)	10%
Total	78%

Dr. Anand Jumle

Principal

S.N.D.T. Arts & Commerce College
for Women, Karve Road, Pune-38

Campuses : Karve Road, Pune / Churchgate, Mumbai / Juhu, Mumbai

SNDT Women's University

1, Nathibai Thackersey Road,
Mumbai 400 020

Phone: +91 22 2203 1879
Fax: +91 22 2201 8226

श्रीमती ना. दा. टाकरसी विद्यापीठ

१, नाथीबाई टाकरसी मार्ग

मुंबई ४०० ०२०

Telegram: UNIWOMEN

Website: sndt.ac.in

जावक क्र. विशेष कक्ष/अ-३९/२०१९-२०/२९.

दि. २४/०४/२०१९

परिपत्रक

विषय : विद्यापीठ शैक्षणिक विभाग, संचालित व संलग्न महाविद्यालयांतील अभ्यासक्रमात विद्यार्थ्यांना द्यावयाच्या प्रवेशासंबंधात अनुसरावयाची कार्यपद्धती...

महोदया / महोदय,

विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली आणि उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांनी वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांना अनुसरून, विद्यापीठातील विविध शैक्षणिक विभाग, संचालित व संलग्न महाविद्यालये यांमध्ये विविध अभ्यासक्रमांसाठी विद्यार्थ्यांची प्रवेश प्रक्रिया राबविण्याची कार्यपद्धती खालीलप्रमाणे विहित करण्यात येत आहे ;

१) जाहिरात / प्रसिध्दी :

सर्वप्रथम महाविद्यालयात किंवा विभागात शिकविल्या जाणा-या, विविध अनुदानित व विना-अनुदानित अभ्यासक्रमांची प्रिंट आणि इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांद्वारे योग्य जाहिरात प्रसिध्द करावी.

२) प्रवेश समिती गठित करणे :

महाराष्ट्र राज्य शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार, प्रवेशांमध्ये आरक्षण घोरणाची काटेकोर अंमलबजावणी करण्यासाठी महाविद्यालय / शैक्षणिक विभाग स्तरावर 'प्रवेश समिती' गठित करावी. ज्या अभ्यासक्रमासाठी केंद्रीयभूत प्रवेश संरचना आहे, त्या महाविद्यालयात सदर समिती 'स्थानिक प्रवेश समिती' म्हणून कार्यरत असेल. समितीवर शिक्षक किंवा वर्ग 'अ' अधिकारी पैकी एक मागासवर्ग प्रतिनिधी नियुक्त करण्यात यावा. समितीने प्रवेशासाठी अर्ज केलेल्या विद्यार्थ्यांच्या खालीलप्रमाणे अभ्यासक्रमनिहाय निवड याद्या व प्रतिक्षा याद्या तयार कराव्यात आणि प्रवेश नियंत्रित करावेत ;

(अ) गुणवत्ता यादी तयार करणे : सर्वप्रथम प्रवेशासाठी अर्ज केलेल्या सर्व पात्रताधारक विद्यार्थ्यांची (मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसह) गुणवत्तेनुसार/गुणांकानुसार यादी तयार करावी. सदर यादी अभ्यासक्रमनिहाय असावी. प्रत्येक अभ्यासक्रमनिहाय एकूण प्रवेश क्षमतेच्या २४ टक्के विद्यार्थी संख्या ही खुल्या प्रवर्गातून प्रवेशासाठी पात्र ठरत असल्याने, गुणवत्ता यादीतील सुरुवातीच्या २४ टक्के विद्यार्थ्यांची खुल्या प्रवर्गासाठी निवड करावी. सदर यादीत निवड झालेल्या मागासवर्गीय प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना खुल्या प्रवर्गातूनच प्रवेश देण्यात यावा, त्यांचा समावेश मागासवर्गीय प्रवर्गासाठी तयार केलेल्या यादीत करू नये.

To,

Exam Committee &

१/३

(ब) मागासवर्गीयांच्या राखीव जागा भरण्याची कार्यपध्दती : उपरोक्त क्र. २ (अ) प्रमाणे खुल्या प्रवर्गातील यादीत समाविष्ट असलेल्या मागासवर्गीय प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्यानंतर खालोखाल गुणवत्ता / गुणांक प्राप्त केलेल्या मागासवर्गीय प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची खालील टक्केवारीनुसार प्रवर्गनिहाय निवड यादी तयार करावी व त्याप्रमाणे प्रवेश द्यावा.

अनुसूचित जाती	१३ %
अनुसूचित जमाती	०७ %
विमुक्त जाती (अ)	०३ %
भटक्या जमाती (ब)	२.५ %
भटक्या जमाती (क)	३.५ %
भटक्या जमाती (ड)	०२ %
इतर मागासवर्ग	१९ %
सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास प्रवर्ग	१६ %
आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	१० %
एकूण	७६ %

(क) उपरोक्त (ब) नुसार प्रवेश प्रक्रिया राबविल्यानंतर जर कोणत्याही मागासवर्गीय प्रवर्गासाठी आरक्षित असलेल्या जागापैकी काही जागा रिक्त राहिल्यास, अशा जागापैकी एकूण प्रवेश क्षमतेच्या जास्तीत जास्त ०२ टक्केपर्यंत विशेष मागास प्रवर्गातील (S.B.C) विद्यार्थ्यांना गुणत्तेनुसार प्रवेश देण्याची कार्यवाही करावी.

(ड) उपरोक्त (क) नुसार ०२ टक्केपर्यंत विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना प्रवेश देवूनही जर मागासवर्गीय प्रवर्गासाठी आरक्षित असलेल्या जागापैकी काही जागा रिक्त राहिल्या तर, अशा रिक्त जागा खालीलप्रमाणे मागासवर्गीय प्रवर्गांच्या गटांमधील अन्य प्रवर्गातून गुणवत्तेनुसार अदलाबदलीने (Inter-Changeability) भराव्यात.

गट १ : अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती या दोन प्रवर्गात अदलाबदल करावी.

गट २ : विमुक्त जाती (अ) आणि भटक्या जमाती (ब) या दोन प्रवर्गात अदलाबदल करावी.

गट ३ : भ.जमाती (क), भ.जमाती (ड) आणि इतर मागासवर्ग या तीन प्रवर्गात अदलाबदल करावी.

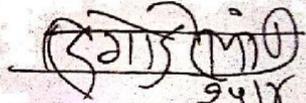
(ई) उपरोक्तप्रमाणे कार्यवाही करून देखील मागासवर्गीय प्रवर्गांच्या जागा रिक्त राहिल्या तर विद्यापीठातील शैक्षणिक विभाग आणि विद्यापीठ संचलित महाविद्यालय असल्यास मा. कुलगुरु यांच्या परवानगीने आणि विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयासंदर्भात संस्थेच्या अध्यक्षांच्या परवानगीने अशा रिक्त जागी खुल्या वर्गातून प्रवेश देण्याची कार्यवाही करावी.

३) सर्वसाधारण सुचना :

➤ नियमानुसार आरक्षण घोरणाची अंमलबजावणी करणेकामी काही अडचणी असल्यास, विद्यापीठाच्या विशेष कक्षाला संपर्क करावा.

- शासनाने व विद्यापीठाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या परिपत्रकं / निर्णयानुसार अपंग, सैन्य टलात सक्रिय सेवेत असलेले (अॅक्टिव्ह सर्व्हिसेस) / कर्मचारी तसेच माजी सैनिक यांची पालवे व स्टेन्डर्ड हया वर्गवारीत विद्यार्थ्यांना त्यांच्या विहित टक्केवारीनुसार त्यांच्या संबंधीत खुल्या किंवा मागासवर्गीय प्रवर्गातील राखीव जागांमधून आडवे (Horizontal) आरक्षण देण्यात यावे.
- खुल्या प्रवर्गातून निवड झालेल्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांचे देखील, शिष्यवृत्ती आणि फ्रि-शिपचे अर्ज विहित मुदतीत भरून घ्यावेत.
- शासनाकडून प्रतिपूर्ती केली जाणारी कोणतीही फी प्रवेशाच्या वेळी विद्यार्थ्यांकडून वसूल करू नये.
- महाराष्ट्र राज्याबाहेरील इतर अन्य राज्यातून स्थलांतरित होऊन आलेल्या, मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना प्रवेशाच्यावेळी मागासवर्गीयांच्या राखीव जागेवर प्रवेश देण्यात येऊ नयेत. त्यांना खुल्या प्रवर्गातून प्रवेश देण्यात यावा.
- विद्यार्थ्यांना वसतीगृहाची सोय उपलब्ध असल्यास, वसतीगृहाची एकूण प्रवेश क्षमता विचारात घेऊन उपरोक्त क्र. २ प्रमाणे आरक्षणाची अंमलबजावणी करावी.
- प्रवेश समितीचा अहवाल विहित नमुन्यात वेळोवेळी विशेष कक्षाला पाठवावा.

महाराष्ट्र राज्याव्यतिरीक्त अन्य राज्यांतील संलग्न महाविद्यालयांनी, संबंधीत राज्य शासनाच्या प्रवेशासंबंधातील आरक्षण धोरणाप्रमाणे कार्यवाही करावी.

 (डॉ. दिपक देशपांडे)
 कुलसचिव

प्रती,
 विद्यापीठाचे सर्व शैक्षणिक विभागप्रमुख,
 विद्यापीठ संचालित सर्व महाविद्यालय/इंस्टिट्यूट/सेंटर/संस्थेच्या प्राचार्या/प्राचार्य/संचालक,
 विद्यापीठाशी संलग्नित सर्व महाविद्यालयांच्या प्राचार्या/प्राचार्य,

उच्च व तंत्रांशुष्य आण सेवायोजन
 त्रभागाच्या अधस्ताखालील सर्व शिक्षांक
 त्स्थांमधून "उच्च भागात प्रवर्गांतरता"
 राखीव जागा ठेवण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्रांशुष्य आण सेवायोजन त्रभाग,
 शासन निर्णय क्रमांक: युससजी-१४९३/२४२८-तवाश-४
 मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.
 तदनांक: २२ जून, १९९५.

- बाबत: १) शासन निर्णय, उच्च व तंत्रांशुष्य आण सेवायोजन त्रभाग
 क्र.युससजी-१४९३/२४२८/तवाश-४, तद.२२ जून, १९९४ व
 समकृतीत बुध्दीपत्रक तदनांक - जुलै, १९९४.
 २) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व फ्रीडा त्रभाग
 क्र.सीटीसी-१४९४/प्र.क्र.२३६/मावळ-५ तदनांक १३ जून, १९९५
 व समकृतीत बुध्दीपत्रक तदनांक १५ जून, १९९५.
 ३) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन त्रभाग क्र.टीसीसी-१०९४/
 प्र.क्र.६८/२४/१६-४, तदनांक १५ जून, १९९५.

शासन निर्णय : राज्यातील अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती मधून विद्यार्थ्यांचे
 घोरत करण्यात आलेले निव्वसुदाय वगळता अन्य काही जातीजमाती वून सामाजिक,
 आर्थिक व शिक्षांक दृष्ट्या मागासलेल्या कारणामुळे उच्च व तंत्रांशुष्य भागात
 लक्षात घेता, शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व फ्रीडा त्रभागा क्रमांक-
 सीटीसी-१४९४/प्र.क्र.२३६/मावळ-५, तदनांक १३जून, १९९५ व समकृतीत बुध्दीपत्रक
 तदनांक १५ जून, १९९५ मध्ये तवाशुष्य जातीचा "उच्च भागात प्रवर्ग" याध्ये समावेश
 करण्याबाबतचे आदेश निर्णीत करण्यात आले आहेत. ज्या जातीचा "उच्च भागात
 प्रवर्ग" मध्ये समावेश करण्यात आला आहे त्याची यादी तवाशुष्य "अ" मध्ये देण्यात
 आली आहे.

२. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन त्रभाग, क्रमांक-टीसीसी-१०९४/प्र.क्र.६८/२४/
 १६-४, तदनांक १५जून, १९९५ अन्वये "उच्च भागात प्रवर्ग" साठी २४ आरक्षण शासकीय/
 त्रभागातील तेवढे ठेवण्याबाबतचे आदेश निर्णीत केले आहेत.

३. शासन निर्णय, उच्च व तंत्रांशुष्य आण सेवायोजन त्रभाग, क्र.युससजी-१४९३/
 [२४२८]-तवाश-४ तद.२२ जून, १९९४ व समकृतीत बुध्दीपत्रक तदनांक -जुलै, १९९४
 अन्वये इतर भागात वर्गासाठी अक्षांश विद्यार्थ्यांचे व त्रभागात शासकीय/ अशासकीय व
 शासन व वाणिज्य, शिक्षण-मंत्र व इतर शिक्षांक त्रभागा मधून प्रवेशासाठी आरक्षण
 ठेवण्याबाबतचे आदेश निर्णीत करण्यात आले आहेत. या आदेशानुसार शिक्षांक
 त्रभागात १०% पर प्रमाणात ठेवण्यात आलेल्या आहेत. आता काही

पाराफिट जाती जमातीचा "तक्षेत्र भागात प्रवर्गा"त समावेश करण्यात आलेला असल्यामुळे या प्रवर्गाकरता २४ जागा उच्च व तंत्राध्ययन अभ्यासालये जाध्यत्याद्यातील सर्व शिक्षाण संस्थांमधून या आदेशान्वये राखून ठेवण्यात येत आहेत. "तक्षेत्र भागात प्रवर्गा"करता राखून ठेवण्यात आलेल्या २४ जागा वाटल्याने आता शिक्षाण संस्थांमधून राखीव जागांचे प्रमाण खालीलप्रमाणे राहिले:-

१) अनुपातत जाती व अनुपातत जातीमधील वीरधर्म स्वीकारलेल्या व्यक्ती	१३४
२) अनुपाततजमाती	७४
३) उपसूक्त जाती [१७ तरतुम जाती]	३४
४) भटक्या जमाती [जानेपारः १९९० पूर्वाच्या २८ व तरतुम जाती]	२-५४
५) भटक्या जमाती [धनगर व तरतुम जमाती]	३-५४
६) भटका जमाती [वजारी व तरतुम जमाती]	२४
७) इतर भागातवर्गीयकरता [ओ-बी-सी-]	१२४
८) तक्षेत्र भागात प्रवर्ग	३४
	५२४

हे आदेश १९२५-२६ या शिक्षाण वर्षापासून लागू करण्यात येत आहेत. पर आरक्षण प्रत्येक संस्थांमध्ये अभ्यासक्रम तयार व असेल आण ते सुक्त आण सुक्ताकारता जागांकरता त्यांच्या त्यांच्या प्रमाणात असेल.

आराक्षत जागा या प्रथमतः भरण्यात याव्यात. मात्र आराक्षत जागांवर प्रवेश मिळाला तरी गुणस्तेनुसार त्या उमेदवारांच्या अभ्यासक्रम पूर्ण व संस्था याबाबतच्या काही पूर्ण व सर्व फक्त वरच्या फतीकरता अराखीव जागांमधून प्रवेश देण्यासाठी त्यांच्या रवर्तीनुसार पुनर्वावर करण्यात याया.

५- शिक्षाण संस्थांमध्ये प्रवेश देताना रखाचा प्रवर्गाचा उमेदवार न मिळाल्यास ते आरक्षण अनुषेध म्हणून पुढे ओढण्यात येत नाल्यामुळे व ते त्याच वर्षी भरतयाने असल्यामुळे भागातवर्गीया इतर मटातील उमेदवारांना प्रवेश देउन आरक्षण पूर्ण करण्यात यावे. यासाठी तदनांक २७ जून, १९७७ च्या वास्येद २ मध्ये तदलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार कार्यवाही करण्यात यावी. मात्र अदलावटाने इतर प्रवर्गांमधून भरण्याची तरतूद करताना अशा त-हेने उपलब्ध भागातवर्गीया संख्या मूळ आरक्षण आक्ष अदलावटाने झाले तवधार्थ याची संख्या घळ ५२४ पेक्षा अधिक असणार नाही.

६- शिक्षाण वर्ष १९९५-९६ तुरु झाले असल्यामुळे "तक्षेत्र भागात प्रवर्गा"त अक्षणा-या जातींमधून प्रवेश घेना-या तवधार्थीकरता त्यांनी ३१ जुलै, १९९५ पर्यंत झालेक तर्णध, समाजकल्याण, संस्कृतात कार्य व जीहा तफभाग, उ-सीवीसी-२७९७/५-५-२३६/मावळ-५ तदनांक १३ जून, १९९५ च्या जोडलेल्या पाराफिट "ब" मधील तववरणजात जातीचे प्रमाण तक्ष आक्षणा-यांमधून घेउन संवीध संस्थांमधील तदर करणे वंछनकारक

राज्य - वरील तारखेपेक्षा जर या प्रवर्गातील विद्यार्थी त्यांच्या जातीचे प्रमाणपत्र
 शिक्षण संस्थाप्रमुखांना सादर करू शकते नाहीत तर, त्यांचा या राजीव जागांवर एक
 राहणार ना.ये. याचीही नोंद घेणे आवश्यक आहे.

७- शिक्षण संचालक(उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना वरती करण्यात
 येते की, हे आदेश सर्व शिक्षण संस्थापालकांच्या तनदर्शनात आणून घ्यावेत.

हे आदेश सामान्य प्रशासन विभागाच्या व समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व
 ज्योडा विभागाच्या (संज्ञाने) तर्नीभूत करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सही/-

[त्र.व.सेन]

उपताप, महाराष्ट्र शासन.

प्रत:

राज्यपाल यांचे कार्यालय,

मुंबयमंत्र्यांचे कार्यालय,

सर्व अक्षांश विद्यापीठांचे कुलगुरु

सर्व अक्षांश विद्यापीठांचे कुलतापत्र

शिक्षण संचालक(उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे -५ प्रती.

संचालक, तंत्राशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

सर्व विभागीय (उच्च शिक्षण) सहायक

संचालक, व्यवसाय शिक्षण/प्राथमिक महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

स्नातक-मंत्री [उच्च शिक्षण] यांचे स्वीय सहायक

मा.राज्यमंत्री [उच्च शिक्षण] यांचे स्वीय सहायक.

एक व तंत्राशिक्षण आणि सेवायोजन विभागातील सर्व कार्यालय अधिकारी

सामान्य प्रशासन विभाग [३६-ब] / समाजकल्याण सांस्कृतिक कार्य व ज्योडा

विभाग मातक-५, मंत्रालय, मुंबई.

सर्व विभागीय उपसंचालक, तंत्राशिक्षण/व्यवसायाशिक्षण व प्राथमिक

संचालक, समाजकल्याण महाराष्ट्र राज्य, पुणे २ प्रती

तनवड-नस्ती विभाग-५.

प १२ १३ ४८ - "अ"

शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व ग्रोहा विभाग क्रमांक
 सीपीसी-१४२४/ग.प्र.२३६/मावक-५, दिनांक १३ जून, १९९५ व समुच्चयित
 सुट्टीपत्र दिनांक १५ जून, १९९५ अन्वये "विशेष मागास प्रवर्ग" अंतर्गत
 करण्यात आलेली जातीची यादी.

अ.प्र.

जातीचे नाव

- १] गौवारी, गवारी
- २] माना
- ३] १]जोडटी, २]हलका जोडटी, ३]हलका जात, ४]साळी,
 ५]लाठजोडटी, ६]गडेवात जोडटी, ७]देशकर, ८]सालेवार,
 ९]पदमाशी, १०]देवांग, ११]जाही वी, १२]पट्यात,
 १३]सतसाले, १४]साडे, १५]गज्जोडटी.
- ४] १]जोळी, तत्सम जाती, २]माचमर जोळी, ३]अदीर जोळी,
 ४]डाबदेगी जोळी, ५]पानजोळी, ६]गुणपन जोळी, ७]सुंके-जोळी,
 ८]पानभरे जोळी, ९]दुर्वेणी जोळी, १०]मणिला जोळी,
 ११]सोनजोळी, १२]वैली जोळी, १३]खारवी, १४]अनुपित
 जाती मध्ये समावेष्ट नसलेले जोळी.
- ५] १]मुन्नूरवार, २]मुन्नूरवार, ३]मुन्नूर, ४]तेलगु मुन्नूर,
 ५]मुन्नूरवार तेलगु, ६]मुन्नूरकापू, ७]जापेवार, ८]तेलगु जापेवार
 ९]मुन्नूरवाड, १०]तेलगु फुलमाळी, या जाती.